

Oecumenelezing ‘Omdat de schepping roept om een kerk die zorg draagt’

Raad van Kerken Woerden, 2 oktober 2024

Opening

Hans Slooijer, voorzitter van de Raad van Kerken Woerden, opent de avond. Hij stipt duurzaamheid aan als belangrijk thema in de samenleving, maar ook in de kerk. Vervolgens opent hij met een gedicht of zegenbede om dienstbaarheid aan de aarde en zet de avondindeling op een rij:

1. Oecumenelezing door Carla Dik-Faber, projectleider van GroeneKerken
2. Simultane deelsessies:
  - i. Commissie Groene Kerk van de Gereformeerde Kerk Woerden over hun ervaringen met kerkvergroening - Mark Bouwmeester
  - ii. Wat zegt de bijbel over burgerlijke ongehoorzaamheid? - ds. Sam Janse, auteur van het boekje ‘De Groene Catechismus’
  - iii. Duurzame financieringsmogelijkheden voor kerken - Jos de Kleuver en André Boer van Stichting Kerkelijk Geldbeheer (SKG)

1. Oecumenelezing door Carla Dik-Faber

Zorgen voor de aarde is een onderwerp dat over kerkmuren heen reikt en dat christenen en alle mensen van goede wil met elkaar verbindt. Ook steeds meer kerken gaan met dit thema aan de slag.

Zorgen voor de aarde: een geschiedenis

Laten we beseffen dat we de bijbel de afgelopen eeuwen steeds meer zijn gaan lezen door een antropocentrische bril: we zetten de mens centraal in het verhaal en zien de natuur als ons decor, of als een nuttig gebruiksvoorwerp.

In de tweede helft van de vorige eeuw komt langzaam het besef dat we beter voor de aarde moeten zorgen.

Wat is GroeneKerken?

Ook in de kerken ontstond het besef van ecologische verantwoordelijkheid. In 2011 startte o.a. de PKN daarom het project GroeneKerken. GroeneKerken verbindt allerlei kerkgenootschappen in hun duurzame doelen. Inmiddels zijn dat al bijna 500 kerken van zo'n 20 denominaties, van reformatorisch tot remonstrants.

Onze droom is dat kerken steeds meer een plek worden waar mensen als volgelingen van Christus samen oefenen in een eenvoudige, vreugdevolle levensstijl die recht doet aan het leven op aarde, omdat de zorg voor de schepping in het hart van ons geloof is. Dat gaat dus verder dan zonnepanelen op het kerkdak leggen en Fairtrade koffie schenken: er is een ecologische bekering nodig, een bekering van ons hart. Is ons hart vol van Gods koninkrijk?

Daar wringt de schoen: het 'gij geheel anders' is onder ons christenen vaak ver te zoeken in de manier waarop wij leven en consumeren. In de bijbel lezen we hoe God van de schepping houdt en hoe die schepping God eert. Nu sterven er allerlei soorten uit door ons toedoen. Daarmee sterven hun stemmen weg en ontnemen we God zijn eer. Het wordt stil op aarde...

Zijn wij als kerk een contrastgemeenschap?

Zijn wij met elkaar niet normaal gaan vinden wat niet normaal is? We kunnen niet én God dienen én de mammon. En toch: hoeveel van ons hebben een auto van een halve ton, een huis van een half miljoen. Terwijl de kerk juist een contrastgemeenschap zou moeten zijn, en een instrument van Gods gerechtigheid op aarde.

Theoloog Jürgen Moltmann schrijft dat de kerk een grote maatschappelijke betrokkenheid moet hebben, maar zonder zich met de maatschappij te identificeren. Ook is de kerk, omdat zij zelf bevrijd is door het kruis en de opstanding van Christus, 'geroepen om zich te verzetten [...] tegen de machtssystemen van de wereld.' Het zijn machtssystemen die zorgen voor onvrijheid en het onderdrukken van mensen en de aarde.

Hoe we dat kunnen doen? Volgens Moltmann door op zo'n manier te leven dat ons leven anticipeert op en vooruitwijst naar de vrijheid van Gods toekomstig koninkrijk. Oftewel: door wel in de wereld te zijn, maar niet van de wereld. Wij leven tussen kruis en koninkrijk, dus laten we op zo'n manier leven dat er al iets van Gods koninkrijk zichtbaar wordt in het hier en nu.

Leven in Christus' vrijheid = duurzaam leven

In Galaten 5:1 lezen we dat Christus ons bevrijd heeft, en dat we ervoor moeten waken dat we niet opnieuw een slavenjuk opgelegd krijgen. Ook moeten we anderen geen slavenjuk opleggen, bijvoorbeeld de mensen die in verre landen onze spullen maken.

Een leven in de vrijheid van Christus is per definitie een duurzaam leven. Omdat we niet langer keuzes willen maken die mensen en het leven op aarde kapotmaken, maar het juist tot bloei willen laten komen.

Wilt u zo leven? Dat zal niet van vandaag op morgen lukken, maar we vormen een gemeenschap. We kunnen elkaar helpen, in liefde naar elkaar omzien en samen zoeken naar een manier van leven die recht doet aan de schepping. Een manier van leven die de eer geeft aan God en vooruitwijst naar Zijn koninkrijk.

2. Deelsessies

2.1 Mark Bouwmeester over de Commissie Groene Kerk in de Gereformeerde Kerk Woerden-Zegveld

De Commissie Groene Kerk van de Gereformeerde kerk in Woerden-Zegveld maakt zich hard om duurzaamheid in het DNA van hun kerk te krijgen. Zij zijn betrokken bij besluiten die worden genomen rondom inkoop, verbouwingen, ruimte om de kerken, (jeugd)activiteiten etc.

Het gaat dan om heel veel verschillende ideeën en deels al in activiteiten omgezette plannen, zoals:

- inkopen bij lokale ondernemers;
- bewustwording creëren als het gaat om duurzaam eten en drinken na de dienst en bij kerkelijke activiteiten;
- samen met de KND bloemen inzaaien rond de kerk en een insectenhotel bouwen;
- een warmetruidendienst organiseren;
- een startzondag organiseren over bijbels omgaan met geld;
- etc.

2.2 Ds. Sam Janse over zijn Groene Catechismus en burgerlijke ongehoorzaamheid

Er is een grote groep christenen die op het gebied van duurzaamheid vindt 'dat er eigenlijk wel iets zou moeten gebeuren'. Augustinus geeft aan dat een goede preek ook mensen moet bewegen. In dat licht de Groene Catechismus, een boekje dat ik schreef. Niet om te zeggen dat dit boekje is wat we voortaan moeten geloven, maar dit is wel de toespitsing van het christelijk geloof in de situatie waarin wij nu zitten.

Wat is het toch raar dat wij onze (klein)kinderen op persoonlijk vlak nooit een haar zullen krenken, maar dat we collectief een wereld in elkaar aan het zetten zijn waarin onze kleinkinderen waarschijnlijk geen goed leven zullen hebben. Daar moeten we echt eens goed over nadenken met elkaar.

Het goede leven is het eenvoudige leven. Dat is de vreugde die je vindt in de kleine, gewone dingen. Daar leef je aan voorbij als je denkt dat je het moet zoeken in ver, en rijk, en duur. Jezus noemt dit 'het bedrog van de rijkdom'.

Laten we ons in de Groene Catechismus eens richten op één thema: burgerlijke ongehoorzaamheid. Een thema dat in een democratie problematisch is, maar dat er toch situaties zijn waarin het is gerechtvaardigd om als christen burgerlijke ongehoorzaamheid te plegen. Dat mag als de overheid het verbiedt om God te belijden en te dienen. Als de regering het leven kapot laat gaan en de toekomst van de volgende generaties bedreigt, moeten we in opstand komen.

Een voorbeeld: je mag de deur van je buurman niet intrappen, maar als de vlammen uit zijn huis slaan, doe je dat toch wel, om je buurman te redden.

Dat is ook de situatie nu: de vlammen slaan uit het huis van de wereld. Dat vraagt om snel ingrijpen. Er is geen tijd te verliezen.

2.3 SKG over duurzame financieringsmogelijkheden voor kerken

Bij de Stichting Kerkelijk Geldbeheer (SKG) kun je als kerk terecht voor de SKG Duurzaamheidslening. Met deze lening kun je een kerk of een ander kerkelijk gebouw verduurzamen.

De financiering vindt plaats door middel van 100% kerkelijk spaargeld van andere kerken. Dat maakt deze duurzaamheidslening een perfect voorbeeld van samenwerken aan een kringlooeconomie.

Met de extra rentekorting komt de verduurzaming van de kerkelijke gebouwen nog sneller dichterbij. Meer informatie: www.skggouda.nl/financiering/duurzaam/